

**Rada ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
na podporu štúdia študentov so špecifickými potrebami**

**METODICKÉ USMERNENIE NA
VYTVÁRANIE PODMIENOK ŠTÚDIA PRE ŠTUDENTOV
SO ŠPECIFICKÝMI POTREBAMI NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH**

Spracovali: prof. Ing. Dušan Šimšík, PhD., doc. Ing. Alena Galajdová, PhD., Ing. Peter Zeisberg, PaedDr. Elena Mendelová, CSc.

Podľa § 100 ods. 11 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VŠ“) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vydáva toto metodické usmernenie:

OBSAH

1. PREDMET A VÝCHODISKÁ METODICKÉHO USMERNENI	3
2. CHARAKTERISTIKA ŠTUDENTOV SO ŠPECIFICKÝMI POTREBAMI	6
3. USMERNENIE ČINNOSTI KOORDINÁTORA VYSOKEJ ŠKOLY PRE ŠTUDENTOV SO ŠPECIFICKÝMI POTREBAMI.....	9
4. ZÍSKANIE ŠTATÚTU ŠTUDENTA SO ŠPECIFICKOU POTREBOU	11
5. ODPORÚČANIA K PRÍPRAVE DOKUMENTU VYSOKEJ ŠKOLY, KTORÝ UPRAVUJE VYTVÁRANIE PODMIENOK PRE ŠTÚDIUM ŠTUDENTOV SO ŠPECIFICKÝMI POTREBAMI	14

1. PREDMET A VÝCHODISKÁ METODICKÉHO USMERNENIA

Štúdium študentov so špecifickými potrebami na vysokej škole

Podľa zákona o vysokých školách má každý právo študovať na vysokej škole zvolený študijný program, ak splní základné podmienky prijatia na štúdium a ďalšie podmienky určené vysokou školou. Vysoká škola (ďalej len „VŠ“) vytvára všeobecne prístupné akademické prostredie a zodpovedajúce podmienky štúdia pre študentov so špecifickými potrebami (ďalej len „študent so ŠP“) bez znižovania požiadaviek na ich študijný výkon.

Pri určovaní týchto podmienok sa zaručujú rovnaké práva pre všetkých uchádzačov o štúdium a v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa zakazuje diskriminácia z dôvodu veku, pohlavia, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, rasy, farby pleti, zdravotného postihnutia, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, náboženského vyznania alebo viery, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Podľa § 100 ods. 9 zákona o VŠ a vyhlášky MŠVVaŠ SR o minimálnych nárokoch študenta so SP (s účinnosťou od 1.9.2013) pôsobia na vysokých školách v Slovenskej republike koordinátori, resp. podporné centrá – špeciálne pedagogické pracoviská pre študentov so ŠP.

Špeciálne pedagogické pracoviská na podporu štúdia študentov so ŠP plnia úlohu metodických, znalostných a koordinačných centier a sú zriadené na:

- a) Univerzite Komenského v Bratislave, a
- b) Technickej univerzite v Košiciach.

Podporné centrum pre študentov so ŠP, resp. koordinátor VŠ pre študentov so ŠP sú subjektmi s celoškolskou pôsobnosťou, ktoré sú riadené prorektorom pre vzdelávanie. Na jednotlivých fakultách VŠ pôsobia fakultní koordinátori pre študentov so ŠP.

Poslaním podporných centier a koordinátorov VŠ pre študentov so ŠP je organizačná, koordinačná, informačná a manažérska činnosť zameraná na vytváranie prístupného akademického prostredia, objektívne vyhodnocovanie špecifických potrieb študentov a vytváranie zodpovedajúcich podmienok pre študentov so ŠP bez znižovania požiadaviek na ich študijný výkon.

Postavenie podporného centra/koordinátorov, ich poslanie, oblasti činnosti, riadiacu a organizačnú štruktúru, vzťahy k ostatným organizačným zložkám VŠ, ako aj tretím osobám upravuje organizačný poriadok VŠ, resp. podporného centra VŠ, ak je zriadené.

Účel metodického usmernenia

Metodické usmernenie upravuje v nadväznosti na zákon o VŠ a vyhlášku MŠVVaŠ SR o minimálnych nárokoch študenta so ŠP:

- a) vymedzenie charakteristiky študentov so ŠP podľa typov zdravotného znevýhodnenia a/ alebo špecifickej poruchy,
- b) odporúčania v oblasti pôsobnosti koordinátorov VŠ pre študentov so ŠP.
- c) odporúčania k príprave inštitucionálnych dokumentov VŠ upravujúcich vytváranie podmienok pre štúdium študentov so ŠP.

Východiská odporúčaného postupu sú dané legislatívnym rámcom upravujúcim vytváranie podmienok pre študentov so ŠP. Tieto východiska reflektujú, okrem iného, požiadavky Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím pre vytváranie všeobecne prístupného prostredia, a to vo vzťahu k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj služieb dostupných verejnosti.

Zákon o VŠ vo vzťahu k vytváraniu všeobecne prístupného akademického prostredia najmä:

- a) zaručuje v prípade potreby uchádzačom so špecifickými potrebami určenie formy prijímacej skúšky a spôsob jej vykonania s prihliadnutím na špecifické potreby (§ 57 ods. 4 zákona o VŠ),
- b) definuje povinnosť VŠ evidovať informáciu o špecifických potrebách študenta v (centrálnom) registri študentov (§ 73 ods. 4 písm. p zákona o VŠ),
- c) umožňuje študentom so ŠP v odôvodnených prípadoch poberať sociálne štipendium aj po prekročení štandardnej dĺžky štúdia (ak je toto prekročenie spôsobené jeho zdravotným postihnutím) (§ 96 ods. 3 zákona o VŠ),
- d) taxatívne vymenúva skupiny študentov, ktorí sú považovaní za študentov so ŠP (§ 100 ods. 2 zákona o VŠ); charakteristiky daných skupín študentov sú predmetom úpravy tohto usmernenia v časti 2,
- e) stanovuje požadovanú dokumentáciu na účely vyhodnocovania špecifických potrieb študenta a rozsahu podporných služieb (§ 100 ods. 3 zákona o VŠ); proces rozhodovania o priznaní štatútu študenta so SP je predmetom úpravy tohto usmernenia v bode 3.2.,
- f) upravuje pôsobenie špeciálnych pedagogických pracovísk na podporu štúdia študentov so ŠP, s osobitným postavením pracovísk na Univerzite Komenského v Bratislave a Technickej univerzite v Košiciach (§ 100 ods. 8 zákona o VŠ),
- g) uvádza hlavné kompetencie koordinátora VŠ pre študentov so ŠP (§ 100 ods. 9 zákona o VŠ); činnosť koordinátora podľa etáp – od podávania prihlášky po zabezpečovanie skúšok v rámci štúdia je predmetom úpravy tohto usmernenia v časti 3.

Zákon o VŠ ďalej stanovuje, že na finančné zabezpečenie zodpovedajúcich podmienok štúdia študentov so ŠP vzhľadom na ich špecifické potreby možno použiť *fond na podporu štúdia študentov so ŠP* (§ 16a ods. 1 písm. d a ods. 7 zákona o VŠ). Z prostriedkov tohto fondu je tiež zabezpečovaná činnosť koordinátora (§ 100 ods. 7 zákona o VŠ).

Ďalšie možné zdroje financovania vytvárania všeobecne prístupného akademického prostredia pre študentov so ŠP sú účelové dotácie MŠVVaŠ SR, ako aj projekty a granty z domácich a medzinárodných zdrojov.

Vyhláška MŠVVŠ SR č. 458/2012 Z. z. o minimálnych nárokoch študenta so ŠP uvádza minimálne nároky na podporné služby študentov so ŠP z hľadiska priestorových a materiálnych nárokov a z hľadiska nárokov súvisiacich so štúdiom. Minimálne nároky stanovuje podľa skupín študentov so ŠP uvedených v § 100 ods. 2 zákona o VŠ.

K ďalším relevantným právnym predpisom patrí zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. CHARAKTERISTIKA ŠTUDENTOV SO ŠP

Za študenta so ŠP sa podľa § 100 ods. 2 zákona o VŠ považuje študent

- a) so zmyslovým, telesným a viacnásobným postihnutím,
- b) s chronickým ochorením,
- c) so zdravotným oslabením,
- d) s psychickým ochorením,
- e) s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- f) s poruchami učenia.

Do skupiny osôb so špecifickými potrebami patria uchádzači o štúdium a študenti so zdravotným znevýhodnením a s poruchami učenia. Študentom so zdravotným znevýhodnením je študent:

- so zdravotným postihnutím (postihnutie zrakové, sluchové, telesné, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami alebo s viacnásobným postihnutím), ktoré v interakcii s rôznymi prekážkami sociálneho prostredia bráni rovnocennému zapojeniu študenta do procesu vzdelávania a dosahovaniu požadovaných výsledkov v porovnaní so študentom bez zdravotného postihnutia;
- s chronickým ochorením, psychickým ochorením a zdravotným oslabením krátkodobého, dlhodobého alebo trvalého charakteru, z dôvodu ktorých potrebuje primerané úpravy a podporu pri vzdelávaní.

Študenti s poruchami učenia majú ťažkosti s nadobúdaním a prezentovaním poznatkov, a preto sú pri vzdelávaní významne znevýhodnení.

Uchádzači a študenti so ŠP sú v dôsledku svojho zdravotného znevýhodnenia alebo porúch učenia v kombinácii so sociálnymi faktormi, ktoré z nich vyplývajú, znevýhodnení v prístupe k vysokoškolskému vzdelaniu. Pre prekonanie uvedeného znevýhodnenia sú odkázaní na primerané úpravy a podporné služby bez znižovania nárokov na ich študijné výsledky.

Na účel rozhodovania o priznaní štatútu študenta so ŠP podľa príslušnosti k niektorej zo skupín uvedenej v § 100 ods. 2 zákona o VŠ sú jednotlivé kategórie charakterizované nasledovne:

- Študent so zmyslovým, telesným a viacnásobným postihnutím

Za študenta so zmyslovým, telesným a viacnásobným postihnutím sa považuje študent s postihnutím zraku (nevidiaci a slabozraký), sluchu (nepočujúci a nedoslýchavý), s telesným postihnutím (s postihnutím dolných končatín a s postihnutím horných končatín, jemnej motoriky) a študent s viacnásobným postihnutím.

- a) Nevidiaci študent nedokáže pri štúdiu využívať zrak, pracuje s alternatívnymi formátmi študijných materiálov (v prístupnej elektronickej forme, v zvukovej forme, v bodovom písme, reliéfnej forme a pod.) a pri práci so študijnou literatúrou využíva asistenčné technológie pre nevidiacich (čítač obrazovky, hlasovú syntézu, braillovský riadok, rozpoznávací program, tlačiarne s reliéfnym výstupom, a pod.).
- b) Slabozraký študent dokáže používať zrak v obmedzenej miere, pri štúdiu pracuje so štandardnými formátmi študijných materiálov, ktoré si môžu vyžadovať modifikáciu (napr. zväčšenie písma učebného textu, úprava kontrastu písma a pozadia, a pod.), a

pri štúdiu využíva kompenzačné pomôcky (napr. lupy) a asistenčné technológie (napr. zväčšovací program).

- c) Nepočujúci študent a študent so zvyškami sluchu pri komunikácii a získavaní informácií používa rozličné komunikačné formy. Primárnou môže byť posunkový jazyk, sekundárnou je hovorený jazyk, resp. primárnou formou je hovorený jazyk za použitia ďalších kompenzačných mechanizmov (odzeranie). Pri štúdiu používa kompenzačné pomôcky (načúvací aparát, kochleárny implantát, rádiový komunikačný systém a pod.) a podporné služby (tlmočník, zapisovateľ).
- d) Nedoslýchavý študent pri komunikácii a získavaní informácií používa zväčša hovorený jazyk za podpory rozličných kompenzačných pomôcok (napr. načúvacie aparáty, kochleárny implantát, komunikačné rádiové systémy, a pod.) a ďalších komunikačných foriem a technických pomôcok (odzeranie).
- e) Študent s postihnutím dolných končatín nedokáže samostatne chodiť, a má preto obmedzenú schopnosť pohybu. Pri presune používa podporné pomôcky (napr. barle, chodítko) a/ alebo invalidný vozík (mechanický alebo elektrický). Môže vyžadovať asistenčnú pomoc druhej osoby.
- f) Študent s postihnutím horných končatín má obmedzené schopnosti písať a robiť si poznámky, narábať so študijnými materiálmi a s technológiami. Môže vyžadovať asistenčnú pomoc druhej osoby.
- g) Študent s viacnásobným postihnutím má dva, resp. viac druhov zdravotného postihnutia, ktoré limitujú jeho schopnosť študovať v štandardnom režime, pretože ho obmedzujú v prijímaní, spracovávaní a odovzdávaní informácií a/alebo v samostatnom pohybe a orientácii.

- Študent s chronickým ochorením

Za študenta s chronickým ochorením sa považuje najmä študent s cystickou fibrózou, epilepsiou, sklerózou mutiplex, po transplantácii orgánu alebo tkanív, srdcovo-cievny ochorením, neurologickým ochorením, ako i s inými progresívnymi ochoreniami, čo môže vyžadovať častú, resp. dlhodobú a nepravidelnú práceneschopnosť alebo negatívne ovplyvňovať schopnosť štúdia v bežných podmienkach.

- Študent so zdravotným oslabením

Za študenta so zdravotným oslabením sa považuje študent v stave dlhodobej choroby a následného zdravotného oslabenia, rekonvalescencie alebo so zníženou odolnosťou voči chorobám, či tendenciou k recidíve choroby alebo študent s ohrozením zdravia v dôsledku vplyvu nevhodného prostredia, nevhodného životného režimu, nesprávnej výživy. Takýto študent z dôvodu zdravotného stavu si vyžaduje osobitné podmienky pri vzdelávaní.

- Študent s psychickým ochorením

Za študenta so psychickými ťažkosťami alebo ochorením sa považuje študent, u ktorého aktuálny psychický stav alebo dlhodobejšia porucha psychického zdravia ovplyvňuje schopnosť plniť si študijné povinnosti v štandardnom režime (problémy s organizovaním štúdia a manažovaním svojich študijných povinností).

- Študent s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Za študenta s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami sa považuje najmä študent s poruchou autistického spektra bez duševnej zaostalosti (napr. Aspergerov syndróm), ktorý ovplyvňuje jeho schopnosť plniť si študijné povinnosti v štandardnom režime.

- Študent s poruchami učenia

Za študenta s poruchami učenia sa považuje študent s dyslexiou, dysortografiou, dysgrafiou, dyskalkúliou, a pod. Špecifické poruchy učenia je všeobecný termín označujúci skupinu porúch prejavujúcich sa výraznými ťažkosťami pri čítaní, písaní, počítaní, počúvaní a komunikácii.

3. USMERNENIE ČINNOSTI KOORDINÁTORA VYSOKEJ ŠKOLY PRE ŠTUDENTOV SO ŠP

Pôsobnosť koordinátora pre študentov so ŠP

Na jednotlivých fakultách VŠ pôsobia fakultní koordinátori pre študentov so ŠP, ktorých výkonom činnosti poverujú dekáni fakulty. Na celoškolskej úrovni pôsobí koordinátor vysokej školy, ktorého menuje rektor. V prípade existencie podporného centra, v pozícii koordinátora VŠ vystupuje vedúci alebo pracovník tohto centra.

Dekan fakulty môže menovať koordinátora najmenej na obdobie troch rokov a stanovuje mieru pracovného úväzku, ako aj výšku odmeny pre koordinátora, v súlade so stanovenými pravidlami fakulty, s prihliadnutím na počet študentov a uchádzačov so ŠP. Vzhľadom na charakter úloh je koordinátor spravidla menovaný z radov pedagogických zamestnancov. Rektor vysokej školy môže menovať koordinátora VŠ najmenej na obdobie troch rokov a stanoviť mieru pracovného úväzku, ako aj výšku odmeny pre koordinátora v súlade so stanovenými pravidlami vysokej školy, s prihliadnutím na počet študentov a uchádzačov so ŠP. Vzhľadom na charakter úloh je koordinátor spravidla menovaný z radov pedagogických zamestnancov.

Úlohou fakultného koordinátora pre študentov so ŠP by malo byť:

- a) spolupracovať vo všetkých úlohách pri riešení podmienok podpory študentov so ŠP s koordinátorom VŠ a prodekanom pre vzdelávanie,
- b) evidovať uchádzačov o štúdium a študentov so ŠP, ktorí sa uchádzajú o štatút študenta so ŠP¹,
- c) spolupracovať so študijným oddelením pri spracovaní dát pre (centrálny) register študentov so ŠP (MŠVVaŠ SR),
- d) podieľať sa na vyhodnocovaní potrieb a požiadaviek uchádzačov o štúdium a študentov so ŠP; na základe vyhodnotenia odporúčať dekanovi príslušnej fakulty priznanie štatútu študenta so ŠP, rozsahu vhodných podporných služieb a podpory zo strany VŠ, resp. fakulty,
- e) vykonávať poradenstvo pre študentov so ŠP a asistovať pri zabezpečovaní podporných služieb,
- f) každoročne podávať informáciu koordinátorovi VŠ o počte študentov so štatútom ŠP, evidovaných u koordinátora fakulty, resp. na študijnom oddelení,
- g) každoročne podávať návrh na použitie finančných prostriedkov na podporu štúdia študentov so ŠP, na zabezpečenie materiálno-technických pomôcok a vybavenia; koordinátor fakulty predkladá návrh koordinátorovi VŠ po schválení dekanom fakulty,

¹ V prihláške na štúdium na vysokú školu sa neuvádza zdravotná spôsobilosť uchádzača. Uchádzači so špecifickými potrebami nemajú povinnosť informovať vysokú školu o svojom znevýhodnení. Z toho dôvodu ak sami na základe vlastného rozhodnutia nekontaktujú koordinátora za účelom poradenstva alebo sa neobrátia na vedenie fakulty s osobitnou žiadosťou, fakultný koordinátor nie je schopný evidovať takýchto uchádzačov o štúdium. Fakultný koordinátor pre študentov so špecifickými potrebami si môže viesť len vlastnú evidenciu uchádzačov a študentov, ak sa k tomu hlásia, t.j. ak si podajú žiadosť a získajú štatút študenta so ŠP.

- h) každoročne predkladať vedeniu fakulty správu o podmienkach využívania podporných služieb na fakulte; koordinátor fakulty spolupracuje s koordinátorom VŠ na príprave správy pre vedenie VŠ.

Úlohou koordinátora VŠ pre študentov so ŠP by malo byť:

- a) spolupracovať pri všetkých úlohách pri zabezpečovaní podmienok štúdia a podpory pre študentov so ŠP s fakultnými koordinátormi a prorektorom,
- b) koordinovať aktivity pri identifikovaní uchádzačov o štúdium a študentov so ŠP na VŠ,
- c) evidovať uchádzačov o štúdium a študentov so ŠP, ktorí sa uchádzajú o štatút študenta so ŠP v rámci VŠ,
- d) zabezpečovať vzdelávanie koordinátorov v spolupráci s MŠVVaŠ SR a špecializovanými pracoviskami na Univerzite Komenského v Bratislave a Technickej univerzite v Košiciach, a to aj prostredníctvom odborníkov z danej oblasti,
- e) spolupracovať s fakultnými koordinátormi pri výbere podporných/asistenčných technológií a zabezpečovaní podporných služieb pre študentov so ŠP,
- f) každoročne k 31.10. podávať návrh vedeniu VŠ na použitie finančných prostriedkov na podporu štúdia študentov so ŠP, na zabezpečenie činnosti koordinátora, na zabezpečenie materiálno-technických pomôcok a vybavenia na daný akademický rok.
- g) každoročne k 31.10. predkladať vedeniu VŠ správu o počte študentov so ŠP na VŠ, charaktere ich špecifických potrieb a využívaní podporných služieb na VŠ,
- h) v prípade existencie podporného centra riadiť sa jeho organizačným poriadkom.
- i) každoročne k 31.10 zabezpečiť aktualizáciu kontaktných údajov fakultných koordinátorov a koordinátora VŠ na webovej stránke VŠ a informovať o zmenách sekciu vysokých škôl MŠVVaŠ SR.

4. ZÍSKANIE ŠTATÚTU ŠTUDENTA SO ŠP

Študent podáva žiadosť o štatút študenta so ŠP spravidla pri zápise na začiatku akademického roka alebo semestra. Žiadosť možno podať aj v ktorejkoľvek fáze počas štúdia, priznanie primeraných úprav a podporných služieb však nemá spätnú platnosť, závisí od vyhodnotenia špecifických potrieb študenta a podlieha schváleniu dekana. Je potrebné uviesť uvedené informácie v informáciách pre študentov na webovej stránke VŠ.

Študent, ktorý chce získať štatút študenta so ŠP, predkladá koordinátorovi fakulty alebo podpornému centru na účely vyhodnotenia jeho špecifických potrieb a rozsahu podporných služieb pre štúdium „Žiadosť pre získanie štatútu študenta so špecifickými potrebami“, ktorej súčasťou sú:

- a) súhlas s vyhodnotením svojich špecifických potrieb,
- b) lekárske vysvedčenie nie staršie ako tri mesiace ktorým je lekársky nález, správa o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpis zo zdravotnej dokumentácie, alebo
- c) v prípade poruchy učenia alebo komunikácie, vyjadrenie psychológa, logopéda, školského psychológa, školského logopéda alebo špeciálneho pedagóga (alebo iného registrovaného subjektu príslušnej odbornej spôsobilosti).

Študent so ŠP má podľa rozsahu a druhu špecifickej potreby nárok na podporné služby najmä na:

- a) upravené podmienky na prijímacie skúšky,
- b) možnosti využívania špecifických vzdelávacích prostriedkov a podporných technológií,
- c) individuálne vzdelávacie prístupy, najmä individuálna výučba vybraných jednotiek študijného programu pre študentov so zmyslovým postihnutím,
- d) osobitné podmienky na vykonávanie študijných povinností bez znižovania požiadaviek na študijný výkon,
- e) odpustenie školného v odôvodniteľných prípadoch, ak ide o štúdium dlhšie ako je štandardná dĺžka príslušného študijného programu.

Pred podaním prihlášky na štúdium

Uchádzačovi so špecifickými potrebami sa odporúča kontaktovať koordinátora za účelom poradenstva pri výbere odboru štúdia a rozsahu podporných služieb na VŠ. V súvislosti s tým, uchádzač poskytne koordinátorovi dostatočné informácie o svojich obmedzeniach a potrebách. Je potrebné, aby uvedené informácie boli súčasťou **informácie pre uchádzačov o štúdium na webovej stránke VŠ.**

Koordinátor spravidla poskytne študentovi priamo alebo v spolupráci s inými pracoviskami VŠ:

- a) informácie o charaktere a obsahu študijného programu, možnostiach uplatnenia sa v praxi, návštevu na aktuálnej katedre,

- b) informácie o predpokladaných poznatkoch a zručnostiach získaných po absolvovaní zvoleného študijného programu,
- c) informácie o vhodnosti vybraného študijného programu z hľadiska technickej náročnosti štúdia, limitov/ obmedzení študenta, možnosti alternatívnych riešení,
- d) informácie o individuálne prispôsobenej forme prijímacej skúšky,
- e) informácie o úrovni prístupnosti na VŠ/fakulte, zabezpečení podporných služieb a primeraných podmienok počas štúdia v súlade so špecifickými potrebami uchádzača a možnosťami VŠ,
- f) prípadne ďalšie informácie študentovi v prípade nejasností.

Uchádzač so ŠP vykoná samostatné rozhodnutie o konečnom výbere odboru a študijného programu, pričom sa riadi požiadavkami VŠ na prijímacie konanie i samotné štúdium a berie do úvahy podmienky štúdia a vlastné predpoklady na zvládnutie študijných povinností.

Špecifická potreba nesmie byť dôvodom neprijatia na štúdium.

V čase po uzávierke podávania prihlášok na štúdium

Študijné oddelenie fakulty eviduje všetkých uchádzačov, ktorí písomne deklarovali – potvrdením o zdravotnom stave a/alebo poruche učenia akýkoľvek druh, typ a stupeň svojho zdravotného postihnutia, či znevýhodnenia.

V čase pred prijímacími skúškami a počas nich

- a) Uchádzač o štúdium v dostatočnom predstihu (obvykle 1 mesiac) kontaktuje fakultného koordinátora za účelom zabezpečenia primeraných podmienok pri prijímacej skúške. V prípade potreby sa obracia na koordinátora VŠ/podporné centrum VŠ. Informáciu je potrebné uviesť na webovej stránke školy.
- b) Fakultný koordinátor informuje prodekana pre vzdelávanie a príslušné katedry o uchádzačoch so špecifickými potrebami a určuje formu prijímacej skúšky a spôsob jej vykonania s prihliadnutím na špecifické potreby uchádzača.

Po prijatí na štúdium a opakovane pri zápise do ďalšieho ročníka.

- a) Študent, ktorý sa uchádza o priznanie štatútu študenta so ŠP, podáva spravidla pri zápise na študijnom oddelení žiadosť pre získanie štatútu študenta so ŠP, ktorú študijné oddelenie postúpi koordinátorovi fakulty / podpornému centru VŠ². Súčasťou žiadosti je súhlas s vyhodnotením svojich špecifických potrieb a určením rozsahu podporných služieb a súhlas so spracúvaním jeho zdravotnej dokumentácie a prislúchajúcich vyjadrení o jeho zdravotnom stave, kopírovaním skenovaním alebo iným zaznamenávaním na nosič informácií a s ich archiváciou.

² V závislosti na podmienkach danej VŠ, koordinátor fakulty vypracuje priamo odporúčanie pre dekana fakulty alebo postúpi žiadosť koordinátorovi VŠ/podpornému centru VŠ/komisii.

- b) Študent uchádzajúci sa o štatút *študenta so ŠP v spolupráci s koordinátorom* vyplní vstupný dotazník študenta/uchádzača so ŠP.
- c) Fakultný koordinátor vyhodnotí špecifické potreby študenta a určí primerané úpravy a podporné služby.
- d) Koordinátor VŠ v sporných prípadoch na základe informácie od fakultného koordinátora zvolá komisiu, na ktorú v prípade potreby pozýva aj študenta žiadajúceho o priznanie štatútu „študent so ŠP“, za účelom posúdenia rozsahu obmedzení študenta, vyhodnotenia jeho špecifických potrieb a vypracovania odporúčaní na primerané úpravy a podporné služby³.
- e) Komisia pozostáva obvykle z:
 - koordinátora VŠ
 - fakultného koordinátora
 - ďalších odborníkov podľa potreby (prodekan, prorektor, garant študijného programu, poradca pre podporné technológie, špeciálny pedagóg, psychológ,...).
- f) Komisia svoje odporúčanie na priznanie štatútu študenta so ŠP a priznanie primeraných úprav a podporných služieb adresuje dekanovi.
- g) Dekan vydáva súhlas s priznaním štatútu študenta so ŠP *spravidla do 15 dní*⁴, ktorý dáva na vedomie fakultnému koordinátorovi a podpornému centru (pokiaľ na vysokej škole pôsobí).
- h) Fakultný koordinátor/podporné centrum VŠ pomáha študentovi so ŠP pri kontakte s jeho učiteľmi, napr. pri tvorbe rozvrhu, pri získavaní prístupnej študijnej literatúry, pri dohode o vhodných formách komunikácie a pod..
- i) Študent so ŠP sa rozhodnutím dekana o priznaní štatútu študenta so ŠP preukazuje pri styku s pedagógmi a ďalšími pracovníkmi VŠ podľa potreby.
- j) Fakultný koordinátor/podporné centrum napomáha začleneniu sa študenta so ŠP do štúdia a života na vš a podporuje jeho snahu o dosiahnutie sebestačnosti a autonómie.

Štúdium

Priestorové a materiálne nároky, nároky súvisiace so štúdiom študenta so ŠP stanovuje vyhláška MŠVVaŠ SR o minimálnych nárokoch študenta so ŠP. Vysoká škola môže v individuálnych prípadoch poskytnúť študentom so ŠP potrebami ďalšie formy podpory, pokiaľ tieto nepresiahnu rámec kompenzácie negatívnych dôsledkov zdravotného postihnutia a bariér akademického prostredia a ich uplatnenie nebude znižovať požiadavky na ich študijný výkon.

Alternatívne formy skúšky študenta so ŠP

Koordinátor sa podieľa na príprave odporúčaní na alternatívne formy skúšky v závislosti od charakteru špecifických potrieb, ktorými môžu byť:

³ Komisia pre študentov so špecifickými potrebami neposudzuje rozhodnutia zdravotníckych a iných špecializovaných odborníkov a neskúma oprávnenosť alebo neoprávnenosť jeho spôsobilosti.

⁴ V inštitucionálnom dokumente odporúčame upraviť termíny zvlášť pre priznávanie primeraných úprav a podporných služieb na začiatku akademického roka a zvlášť v prípadoch žiadostí podávaných v priebehu akademického roka

- a) Nahradenie písomnej skúšky ústnou resp. ústnej skúšky písomnou.
- b) Nahradenie skupinovej skúšky individuálnou.
- c) Pri písomnej skúške v aktuálnych prípadoch odporúčať
 - Vhodný formát zadania (zväčšené písmo, elektronická forma, zvuková forma).
 - Poskytnutie jasných a jednoznačne formulovaných otázok/úloh, overenie, či študent porozumel zadaniu úlohy a zreteľne vníma úlohu.
 - Zabezpečiť primerané prostredie.
 - Predĺžiť čas na vypracovanie úlohy.
 - Umožniť používanie špeciálneho technického vybavenia.
 - Možnosť rozloženia skúšky na viac častí/ dní.
 - V nevyhnutných prípadoch umožniť vykonanie skúšky mimo miesta skúšky, prostredníctvom informačných a komunikačných technológií (e-learning).

Ubytovanie a stravovanie študentov so ŠP

Správa ubytovacích a stravovacích zariadení VŠ na návrh prorektora zaistí pre študentov so ŠP v rámci možností VŠ prednostné ubytovanie a stravovanie tak, aby ubytovacie a stravovacie priestory svojim vnútorným zariadením a vzdialenosťou od učebných priestorov zodpovedali čo najviac kritériám prístupnosti/bezbariérovosti.

5. ODPORÚČANIA K PRÍPRAVE DOKUMENTU VYSOKEJ ŠKOLY, KTORÝ UPRAVUJE VYTVÁRANIE PODMIENOK PRE ŠTÚDIUM ŠTUDENTOV SO ŠP

Informácie o požiadavkách na štúdium, podmienkach štúdia a ponuke podporných služieb sú pre uchádzača i študenta so ŠP veľmi dôležité. Na ich základe sa rozhoduje pri výbere študijného programu a miesta štúdia a zvažuje okolnosti, ktoré môžu ovplyvňovať jeho schopnosť študovať. Na ich základe je schopný si včas plánovať nevyhnutné kroky a efektívne organizovať svoj študentský život. Informácie a jasné pravidlá zároveň vytvárajú rámec pre prácu členov akademickej obce.

Prístupnosť informácií o podmienkach štúdia na vysokej škole

Podstatnú časť informácií týkajúcich sa štúdia zverejňuje vysoká škola na svojej webovej stránke. Vybrané informácie upravujúce pravidlá pri zabezpečovaní podmienok štúdia pre študentov so ŠP odporúčame zaradiť do uceleného inštitucionálneho dokumentu (vnútorný predpis vysokej školy, smernica, pravidlá, metodika). Je v kompetencii vysokej školy rozhodnúť, čo bude integrálnou súčasťou takého dokumentu a na čo bude dokument iba odkazovať.

Forma zverejnených informácií musí spĺňať kritériá prístupnosti pre používateľov podporných/asistenčných technológií.

Informácie o podmienkach štúdia pre študentov so ŠP odporúčame na webovej stránke vysokej školy lokalizovať v úrovni, ktorú možno vyhľadať ľahko a intuitívne, napr. v časti štúdium.

Odkaz na tieto informácie odporúčame umiestniť aj na webovú stránku portalvs.sk pri kontaktných informáciách o koordinátorovi pre študentov so ŠP.

Informácie o koordinátorovi na portalvs.sk by mali všetky vysoké školy povinne zverejňovať, mali by byť aktuálne a mali by obsahovať minimálne meno, tituly, telefonický a e-mailový kontakt.

Inštitucionálny dokument:

- a) Dokument je schvaľovaný vedením vŠ, príp. AS VŠ a potvrdzuje, že vysoká škola uznáva rovnosť príležitostí v prístupe k vzdelaniu pre všetkých;
- b) podčiarkuje zodpovednosť vysokej školy a všetkých jej pracovníkov za vytváranie prístupného akademického prostredia;
- c) stanovuje pravidlá pre:
 - implementáciu legislatívnych záväzkov vysokej školy,
 - uplatňovanie práv a určovanie zodpovednosti vysokej školy,
 - uplatňovanie práv a určovanie zodpovednosti študentov so ŠP;
- d) reflektuje aktuálny stav podmienok a potrieb konkrétnej vŠ a jej študentov, je otvorený pre budúci vývoj.

Obsah dokumentu - odporúčania:

Informácie odporúčané zahrnúť do dokumentu:

- a) Deklarácia vysokej školy o zabezpečení rovnosti príležitostí v prístupe k vzdelaniu a pripravenosti uplatňovať opatrenia na vytvorenie primeraných podmienok pre študentov so ŠP bez znižovania požiadaviek na ich študijný výkon.
- b) Charakteristika cieľových skupín, postup pri dokladovaní a vyhodnocovaní ich špecifických potrieb a priznávaní primeraných úprav a podporných služieb.
- c) Informácia o právach a zodpovednosti vysokej školy, uchádzača a študenta so ŠP, koordinátora pre študentov so ŠP, podporného centra (ak je na vysokej škole zriadené).
- d) Informácia o opatreniach na zabezpečenie ochrany osobných údajov; v zmysle zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov má študent právo rozhodnúť, v akom rozsahu a na aké účely budú informácie o jeho zdravotnom postihnutí a/alebo poruche využité; po priznaní primeraných úprav a podporných služieb bude vo vzťahu k akademickej verejnosti vystupovať ako študent so ŠP, pokiaľ sa sám nerozhodne inak.
- e) Inštrukcia o postupe pri riešení sťažností.

Informácie, na ktoré odporúčame v dokumente odkazovať:

- a) Informácia o podmienkach štúdia a úrovni prístupnosti akademického prostredia, skúsenostiach vysokej školy so vzdelávaním osôb so špecifickými potrebami.
- b) Informácia o primeraných úpravách a podporných službách, ktoré vysoká škola aktuálne ponúka, v závislosti od charakteru a rozsahu špecifických potrieb študenta; primerané úpravy a podporné služby pritom kompenzujú dôsledky zdravotného postihnutia a/ alebo poruchy, ale i dôsledky bariér akademického prostredia.
- c) Odkaz na informácie o požiadavkách na uchádzača a požiadavkách na štúdium ponúkaných študijných programov (kľúčové vedomosti, zručnosti a kompetencie).
- d) Dôležité kontakty pre uchádzačov a študentov so ŠP.

Prílohy

1. Formulár (vzor) *Žiadosť študenta pre získanie štatútu študenta so špecifickými potrebami.*
2. Formulár (vzor) *Odporúčanie pre priznanie štatútu študenta so špecifickými potrebami*
3. Formulár (vzor) *Vstupný dotazník študenta so špecifickými potrebami.*
4. Formulár (vzor) *Súhlas s priznaním štatútu študenta so špecifickými potrebami.*